

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ PRŮZKUMU POTŘEB LIDÍ BEZ DOMOVA V PRAZE A BRNĚ

MÍSTNÍ MÍSTNÍM, 2025

Financováno
Evropskou unií

Tento dokument slouží ke stručnému popisu výsledků průzkumů. Detailní popis výsledků, metodologie a limitací průzkumu najdete na webu Místní místním [zde](#). Najdete zde také doporučení pro města.

Místní místním (MM) provedli průzkum potřeb lidí bez domova v Praze a v Brně zaměřený na infrastrukturu služeb v daných městech, překážky a veřejný prostor. Průzkum mapuje základní služby, které lidé bez domova a v nouzi nezbytně potřebují k tomu, aby mohli směřovat ke znovuzačlenění ve společnosti. Výstupy popisují také bariéry bránící lidem bez domova v tom, zvednout se na vlastní nohy. Nakonec přináší vhled do přínosů zajištění základních a respektujících potřeb způsobem, jakým to dělá Solidární síť MM.

Co lidé bez domova potřebují nejvíce

- 1 jídlo pití oblečení hygiena toalety nabíjení, Wi-Fi (hlavně Praha)
- 2 Služby, které navíc konkrétně v pražském veřejném prostoru akutně chybí jsou: praní prádla, sprcha a toaleta.
- 3 Největší překážky pro lidi bez domova jsou stereotypy ze strany společnosti, nedostatečná motivace, chybějící základní infrastruktura služeb ve městech a chybějící pocit bezpečí.
- 4 Lidé bez domova oceňují základní služby zdarma, které v Praze a Brně nabízí Solidární síť Místní místním, především proto, že jim umožňují dostat např. zdarma čaj, posedět v přívětivém prostředí nebo využít Wi-Fi. Díky tomu mají snazší přístup k informacím, hledání práce, mohou ušetřit peníze a tím lépe směřovat k samostatnosti a opětovnému začlenění do společnosti.

„Chybí mi normální život, který má normální člověk, který chodí do práce a za výplatu si něco koupí, to já už X let neznám.“

muž bez domova

DOPORUČENÍ PRO MĚSTA

Jak vytvářet prostředí podpory pro lidi v nouzi?

- 1 Vytvářet infrastrukturu služeb, které potřebuje nejen veřejnost, ale také lidé bez domova.
- 2 Destereotypizovat téma bezdomovectví – sdílet veřejnosti reálné a nezkrácené informace o lidech bez domova a jejich potřebách a cílit na boření stereotypů vůči nim.
- 3 Podporovat vytváření plošných kontinuálních průzkumů, které zjišťují reálné potřeby lidí bez domova, a vytvářet odpovídající politiky, které na zjištění průzkumů navazují.

- 4 Vytvářet veřejný prostor s ohledem na lidi bez domova – myslet na potřebnou přívětivost veřejného prostoru vůči zranitelným skupinám, jako jsou lidé bez domova, a při revitalizacích či, městském plánování a usilovat o redukci nepřátelské architektury vůči nim.
- 5 Podporovat neziskový sektor včetně sociálně inovativních projektů, které aktivně a efektivně řeší problematiku bezdomovectví a být otevření spolupráci s nimi.

Benefity vytváření prostředí podpory pro lidi v nouzi jsou

- 1 Pocit přijetí a důstojnosti lidí v nouzi → úbytek studu posílení sebevědomí a motivace ke znovuzačlenění.
- 2 Bezpečnější a čistý veřejný prostor, ve kterém jsou naplněny základní potřeby lidí bez domova na k tomu určených místech rovnoměrně po celém městě.
- 3 Adekvátní a efektivní jednání s lidmi bez domova
- 4 Důvěra lidí bez domova v podporu → pocit bezpečí a znovunabytí důstojnosti.

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ PRŮZKUMU A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Skupina lidí bez domova je dlouhodobě silně stereotypizována, a sama to vnímá jako jednu z největších překážek. Jejich potřeby i bariéry jsou relativně snadno zmapovatelné, nicméně plošné průzkumy, které se tímto tématem zabývají, často postrádají kontinuitu a komplexnost (např. absence kategorie cizinců bez domova), někdy chybí citlivý přístup k dané skupině nebo nejsou zohledněny všechny kategorie bezdomovectví dle mezinárodní uznávané definice [ETHOS](#) (není důraz na všechny formy bezdomovectví, jako např. skryté bezdomovectví).

Solidární síť je rozšířená v obou městech. V Praze je Solidární síť aktivní již 8 let, v Brně je Solidární síť implementována od roku 2025. Rozhovory a dotazníky s lidmi bez domova v Praze a Brně ukazují, že se jejich životní situace dlouhodobě nese v duchu nejistoty, nedostupného bydlení a obtížného přístupu k práci. Většina respondentů žije v situaci života bez střechy nad hlavou (zjevného bezdomovectví) a v dlouhodobé finanční krizi.

Potřeby lidí bez domova

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že: jídlo, voda nebo horký nápoj a oblečení/boty jsou obecně nejpotřebnější služby u lidí bez domova a v nouzi napříč městy. V Praze se ukázalo, že mezi 5 nejpotřebnějších služeb obecně patří jídlo, oblečení/boty, voda/horký

nápoj a nabíjení telefonu. V Brně se ukázalo, že mezi 5 nejpotřebnějších služeb patří jídlo, voda/horký nápoj, oblečení/boty a hygienické potřeby s toaletou. V Praze je specificky žádaná služba terapeutická podpora a v Brně zase služba kadeřnictví. Služby, které navíc konkrétně v Pražském veřejném prostoru nejvíce chybí jsou: praní prádla, sprcha/toaleta a poradenství (nebo doprovod na úřady).

Kontext z dlouhodobých průzkumů Místní místním ukazuje, že: Potřeby lidí bez domova s ohledem na základní služby jsou začínají od těch nejzákladnějších: toaleta, voda, nabití telefonu a wi-fi. Ve chvíli, kdy se tyto služby ve městě pokryjí, jako je pokryla Solidární síť v Praze, potřebují už lidé bez domova spíše návazné služby jako sprcha a praní prádla. Brno v roce 2025 zmiňuje jako potřebné ty nejzákladnější služby, které byly stejně tak zmiňovány v Praze při vzniku Solidární sítě v roce 2017. Potřeby lidí bez domova jsou tedy univerzální i napříč městy a pokud jsou tyto základní potřeby naplněny, mohou se díky nim lidé bez domova zvedat na vlastní nohy a potřebují pak už jen navazující pomoc, směřující k většímu znovuzачlenění.

Shrnutí

Pokud jsou lidé bez domova ve zjevném nebo skrytém bezdomovectví, potřebují podporu v oblasti jídla, pití, oblečení (včetně možnosti praní), hygieny a přístupu na toaletu. V Praze k tomu také možnost nabít si telefon. Zajištění těchto služeb jim usnadní hledání práce, pomůže ušetřit a vytvořit prostor k odpočinku.

Překážky ve znovuzачlenění

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že: lidé bez domova vidí jako hlavní bariéry ve společnosti stereotypy vůči nim samotným, a doplňují, že dalšími bariérami ve znovuzачlenění jsou nedostatek financí, obtížné hledání práce a udržení motivace v cestě ven z bezdomovectví. Kromě nich považují lidé za problém vysoké nájemy, nebo neochotu sociálních pracovníků na úřadech práce, závislosti, ale i například komplikace se zařizováním dokladů

Z dotazníků z Prahy je zjevné, že jako překážku ve společnosti lidé vidí především negativní vnímání veřejnosti.

Jako překážky na ulici a ve veřejném prostoru v Praze lidé bez domova zmiňují mimo jiné nemožnost si někde sednout, omezený přístup pro lidi na vozíku, nedostatek veřejných toalet, pocit nebezpečí, nemožnost v klidu spát, těžko dostupné veřejné praní a sprcha zdarma nebo za malý poplatek, omezený přístup pro špatně vidící a slyšící, nepřiměřené chování policie a zamykání popelnic.

Kontext z dlouhodobých průzkumů Místní místním ukazuje, že: Dle zkušeností organizace Místní místním lidé bez domova dlouhodobě uvádí, že předsudky a stereotypy ze strany veřejnosti pro ně jsou hlavní překážkou ke znovuzачlenění. Viz např.: Proč lidé v nouzi využívají služeb podniků Solidární sítě? V podnicích Solidární sítě se lidé bez domova oproti běžné společnosti a v nouzi cítí jednoduše přijímání.

Uvádějí, že zde nevnímají odsouzení, ostatní se zde na ně nedívají skrz prsty a že se tu cítí být součástí společnosti.“ Více ve výroční zprávě z roku 2023, Místní místním, s.11.

Shrnutí

Pokud jsou lidé bez domova ve zjevném nebo skrytém bezdomovectví a mají popsat bariéry, které jim brání v začlenění, shodnou se v Praze i Brně, že největší překážky jsou předsudky, finance, vůle a stud. V Praze i Brně se lidé bez domova shodnou, že další překážkou je udržení motivace na cestě ven z bezdomovectví. V Brně účastníci častěji popisovali vnitřní bariéry: stud, obavy z pohledů a odmítání. V Praze spíše vnější překážky: závislosti, nezájem veřejnosti, byrokracií nebo špatnou zkušenost se sociálními pracovníky. Ve veřejném prostoru vidí lidé bez domova v Praze největší překážky v chybějících možnostech posedět, v nedostatku veřejných toalet, v pocitu nebezpečí a nepřiměřeném jednání policie nebo v chybějících možnostech vyprání si a sprchy.

Přínosy Solidární sítě pro lidi bez domova

Z průzkumu bylo zjištěno, že: Solidární síť je pro lidi bez domova přínosná. Mají o ni zájem v obou městech. V Praze již dlouhodobě využívají jejich služby, a to nejvíce jídlo, hygienu, WC a nabití telefonu. Pro lidi v Praze, kteří Solidární síť využívají, je důležité, aby se k nim dostaly dostupné informace o projektu a aby zde byl respektující přístup personálu. I pro lidi bez domova v Brně je důležitý respektující přístup personálu a zákaznictva, aby se v podnicích Solidární sítě cítili dobře. Pak tyto služby mohou výrazně zlepšit každodenní život lidí bez domova, posílit jejich důstojnost a částečně i pomoci s cestou k práci nebo začlenění v obou městech.

Kontext z dlouhodobých průzkumů Místní místním ukazuje, že: Z rozhovorů vyplynulo, že účastníci v Praze zmiňovali více závislosti a nezájem, jako důvod proč Solidární síť nevyužít. V Brně naopak více zmiňovali strach z odsouzení či stud za svoji situaci nebo vzhled. Může to souviset s tím, že Solidární síť v Praze funguje již od roku 2017 a možnosti služeb zdarma tu jsou více rozšířené než v Brně. I díky tomu je tato část společnosti k lidem bez domova přívětivá a bez předsudků. Toho chceme docílit i v Brně.

Shrnutí

Pokud v Praze a Brně existuje Solidární síť (kavárny a další podniky nabízející základní služby zdarma) a lidé bez domova budou dobře informováni o tom, co podniky nabízí, a ty jim budou nabízet služby, které nejvíce potřebují a budou s nimi jednat lidsky, pak budou lidé bez domova rádi tyto služby využívat, budou se v této pomoci cítit dobře a bude jim pomáhat ve znovuzачlenění a znovunabytí důstojnosti.

MÍSTNÍ MÍSTNÍ

Financováno
Evropskou unií